

Rapport: Övergångar mellan skolformer 2024

Klicka eller tryck här för att ange text.

**Gymnasie- och
vuxenutbildningsförvaltningen**
Kvalitets- och
utvecklingsavdelningen

Upprättad: 2024-12-03
Diariennr: GYVF-2024-5393
Ansvarig: Utbildningschef

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Uppföljning av skolans uppdrag	3
1.2 Nämndens utveckling av övergångar	3
2 Övergångar	4
2.1 Samverkan i övergångsarbetet	6
2.2 Kommunala aktivitetsansvaret	8
3 Övergångsarbete inom gymnasieskolorna	9
3.1 Övergångshandlingar	9
3.2 Organisering av övergångsarbetet	13
3.3 Elevhälsans roll och funktion	15
3.4 Studie- och yrkesvägledarens roll och funktion	16
3.5 Individuell studieplan	17
3.6 Uppföljning av hur undervisningen möter elevens behov	18
4 Övergångar inom komvux	18
4.1 Övergångar mellan kurser inom komvux	19
4.2 Arbete med övergångar till och inom komvux	21
4.3 Pedagogisk stödorganisations roll och funktion	23
5 Avslutande kommentarer	24
Bilaga	27

1 Inledning

Överlämningar vid skol- och/eller skolformsbyten är väsentliga för alla elever och av särskild vikt för elever med behov av fysiska eller pedagogiska anpassningar. I skollagens tredje kapitel¹ fastslås att skolenheten ska överlämna uppgifter som bedöms underlätta övergången för eleven från en skolform till en annan. Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen. När en elev byter skolform från grundskolan eller anpassad grundskola till gymnasieskolan eller anpassad gymnasieskola, ska den mottagande skolenheten snarast informera den överlämnande skolenheten om att eleven tagits emot. Inom vuxenutbildningen finns inte motsvarande lagkrav. För att underlätta för eleverna sker ändå vissa insatser vid byten av kurser inom skolformen.

1.1 Uppföljning av skolans uppdrag

Ett systematiskt kvalitetsarbete ska, enligt skollagen², genomföras på både huvudmanna- och enhetsnivå. Huvudmannens ansvar innebär bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.³

Denna rapport utgår från skollagens andra och tredje kapitel och fokuserar på Malmö stads arbete med övergångar mellan och inom skolformer. I rapporten utvärderas i vilken mån övergångsarbetet har bidragit till att eleven kunnat fullfölja sin utbildning utan hinder och huruvida verksamheterna i sitt arbete underlättat övergången för eleven från en skolform till en annan samt mellan verksamheter inom en skolform.⁴ Studie- och yrkesvägledarnas roll och funktion i övergångsarbetet följs också upp.

1.2 Nämndens utveckling av övergångar

Övergångar mellan och inom skolformer är ett av nämndens prioriterade utvecklingsområden. Genom samverkan och rutiner kring övergångar inom och mellan samtliga skolformer tydliggör nämnden utbildningskedjans möjligheter och ger elever bättre förutsättningar att nå sina mål. Nämnden har

¹ SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kap 12 j §

² SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 3 §

³ SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 2 kap 8 §

⁴ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kapitel 12 j §

därför haft ett fortsatt fokus på hållbara övergångar 2024 och genomför satsningar med syfte att:

- ytterligare stärka samarbetet med grundskolenämnden vilket är centralt för att mottagande skola ska ges bättre förutsättningar att anpassa undervisningen utifrån elevens behov.
- öka beredskapen att ta emot ett ökat antal elever från grundskolan med behov av undervisning i mindre grupp.
- etablera rutiner och processer för elever som behöver extra stöd vid övergångar, exempelvis elever i särskilda undervisningsgrupper.
- vidareutveckla arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret.
- stärka studie- och yrkesvägledningen.
- samordna stöd i övergången mellan skola och arbetsliv för elever med funktionsnedsättning inom anpassad gymnasieskola och gymnasieskola⁵.
- stärka förutsättningarna för goda övergångar från introduktionsprogram till vuxenutbildning.
- underlätta övergångar från sfi och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå till yrkesstudier på gymnasial nivå genom kombinationsutbildningar

Gymnasieelevers övergångar till arbete och fortsatta studier har behandlats i rapporten **Elevers utveckling mot målen** (GYVF-2024-4108). Statistik om vad eleverna gör efter slutförd gymnasieutbildning presenteras i denna rapports bilaga. I bilagan presenteras även statistik om övergångar till arbete och studier bland personer som avslutat en utbildning på komvux.

2 Övergångar

Ett kontinuerligt arbete med övergångar mellan och inom skolformer är av vikt för att få fler unga att klara gymnasiet inom tre till fyra år och för att få fler elever att uppnå självförsörjning efter sina studier. Sammanfattningsvis betonar

⁵ Satsningen genomförs i samarbete med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknads- och socialnämnden.

forskning vikten av välplanerade och stödjande övergångar för att främja elevers lärande. Forskningen lyfter fram följande framgångsfaktorer:

- att elev som berörs av övergång är förberedd på övergång.
- att berörd elev förstår innebörden av övergången såväl generellt som för egen del.
- att elevens kognitiva förutsättningar beaktas.
- att aspekter som underlättar övergången identifieras och åtgärdas i lärmiljön.
- att det finns en övergångsplan som innefattar ett systematiskt samarbete kring övergången.⁶

När en elev övergår från en skolform till en annan alternativt byter verksamhet inom någon skolform initieras ett övergångsarbete. Övergången föregås av att central information om elevens behov dokumenteras. Syftet med dokumentationen är att ge mottagaren tillräcklig och relevant information för att säkerställa att det sker en progression i elevens kunskapsinhämtning. Det är elevens behov som ska styra vilken dokumentation som överlämnas till den nya skolan eller verksamheten. Övergångshandlingarna kan bestå av olika underlag, såsom pedagogisk dokumentation och medicinsk⁷, psykologisk eller psykosocial bedömning.

Dokumentationen har särskild betydelse för att elever i behov av särskilt stöd ska få anpassningar och rätt typ av stöd. I skollagen finns krav på dokumentation för exempelvis:

- individuella utvecklingsplaner.
- utredningar för att bedöma elevers stödbehov.
- åtgärdsprogram.
- beslut om anpassad studiegång.
- individuella studieplaner för nyanlända elever.⁸

I kommande avsnitt beskrivs det förvaltningsövergripande samarbetet mellan Malmö stads skolförvaltningar och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA-UngMalmö) gällande övergångar.

⁶ Borg, A. & Hallberg, L. (2023), Övergångar i gymnasievardagen. Arbeta systematiskt för en tillgänglig lärmiljö. Stockholm: Natur & Kultur.

⁷ Medicinska övergångshandlingar återfinns i Prorenata.

⁸ Övergångar inom och mellan skolor och skolformer - Skolverket

2.1 Samverkan i övergångsarbetet

Malmö stads skolförvaltningar arbetar för att övergångar mellan och inom skolformer ska bidra till att varje elev ska kunna gå igenom sin utbildning utan hinder. För att kvalitetssäkra detta arbete har staden tagit fram en rutin⁹ som tydliggör vilket ansvar olika professioner på avlämnande respektive mottagande skola har (GRF-2022-10132, reviderad 2023-03-15).

I samband med elevens ansökan till gymnasieskolan bifogas övergångshandlingar som läses in i antagningssystemet. Avlämnande skola överlämnar dels information om vilka stödbehov eleven har, dels kunskapsbedömningar i engelska, matematik, svenska och/eller svenska som andraspråk om eleven inte uppnått betyget E.

För likvärdighet i arbetet har grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen beslutat att avlämnande skola alltid ska göra en bedömning om en överlämning är nödvändig för följande elevgrupper:

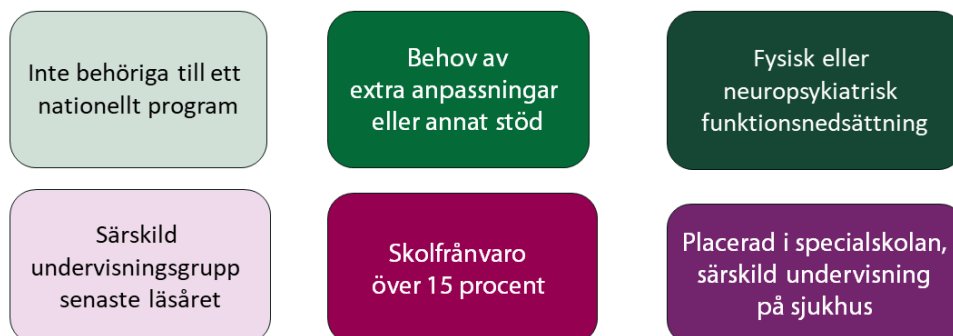
- elever som inte är behöriga till ett nationellt program
- elever i behov extra anpassningar eller annat stöd¹⁰, till exempel elever som:
 - har inlärningssvårigheter
 - har fysisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
 - ska flytta till eller från en särskild undervisningsgrupp
 - har en skolfrånvaro över 15 procent det gångna läsåret
 - ska tas emot i anpassad grundskola eller anpassad gymnasieskola
 - är placerade i specialskolan eller har särskild undervisning på sjukhus
- elever med omfattande psykisk ohälsa och/eller psykosocial problematik som påverkar skolgången

I den gemensamma rutinen beskrivs den organisatoriska rollfördelningen i arbetet dels för mottagande skola, dels för avlämnande skola. Skolförvaltningarna har även en gemensam blankett som används vid övergångar.

Figur 1 visar en sammanställning över elevgrupper i behov av övergångshandlingar.

⁹ [Rutin för övergång för elev från grundskola till gymnasieskola, från anpassad grundskola till anpassad gymnasieskola eller mellan gymnasieutbildningar \(sharepoint.com\)](#)

¹⁰ Uppgifter om exempelvis extra anpassningar som en elev haft tidigare men inte längre är i behov av ska inte lämnas över enligt Prop. 2017/18:183 s.62.

Figur 1. Elevgrupper i behov av övergångshandlingar. Källa: Malmö stad.

I nuläget går det inte att bedöma hur många elever som totalt borde få med sig övergångshandlingar vid övergångar till och inom gymnasieskola. Det finns dock information om storleken på vissa elevgrupper. Av eleverna som avslutade grundskolan i Malmö läsåret 2023/2024 var 18 procent (675 av 3858 elever) inte behöriga till ett nationellt gymnasieprogram.¹¹ Detta ligger i linje med åren 2019/2020 till 2022/2023 då andelen elever utan gymnasiebehörighet har varierat mellan 16 och 19 procent. Av de elever som gick ut från kommunala grundskolor hade 41 procent (1275 av 3139 elever) en skolfrånvaro på över 15 procent. För resterande elevgrupper finns inga uppgifter om antal.

Sedan våren 2023 finns en webbaserad kommunikations- och arbetsyta¹² som visualiserar de bakomliggande processerna och samarbetet inom och mellan professioner för en hållbar övergång mellan skolformer i hela utbildningskedjan. Denna webbplats samlar all den information som respektive profession behöver i sitt arbete med övergångar för att göra det enkelt och lättillgängligt.

Vidare genomförs årligen en övergångskonferens där rektorer, specialpedagoger och studie- och yrkesvägledare från grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen deltar. Konferensen har som syfte att utveckla gemensam kunskap om hur förvaltningarna skapar förutsättningar för elever att gå sömlöst genom sin utbildning. Sedan 2023 deltar även rektorer från de fristående verksamheterna vid konferensen.

¹¹ Avser elever utan behörighet till nationellt yrkesprogram. För att en elev ska vara behörig till yrkesprogram krävs godkända betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt i fem ytterligare ämnen, totalt åtta ämnen. Andelen beräknas av de elever som fått eller skulle ha fått betyg enligt det mål och kunskapsrelaterade betygssystemet (elever som saknar godkänt betyg i alla ämnen ingår). Källa: Skolverket (2024).

¹² Övergångar inom och mellan skolor och skolformer | Komin (omniacloud.net)

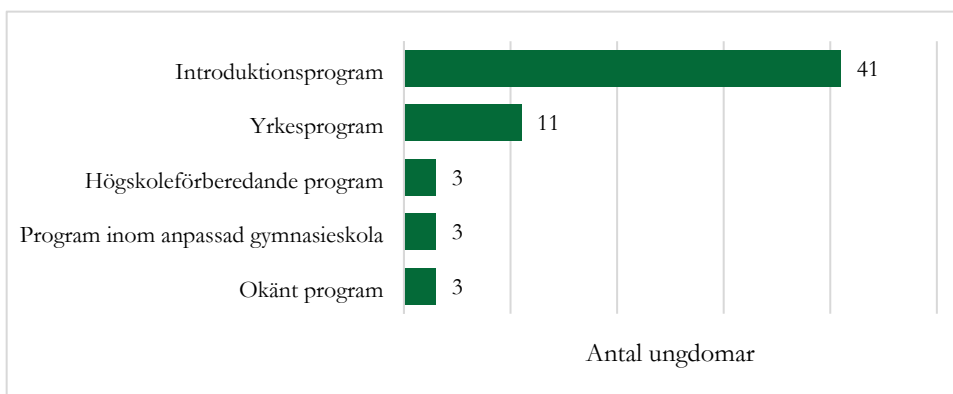
2.2 Kommunala aktivitetsansvaret

Malmö stad erbjuder genom det kommunala aktivitetsansvaret, KAA-UngMalmö, ungdomar mellan 16 och 19 år som inte studerar på gymnasieskola, anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning lämpliga individuella åtgärder.¹³ Åtgärderna ska främst syfta till att motivera ungdomen att påbörja eller återuppta en utbildning, men KAA-UngMalmö arbetar även med andra alternativ såsom praktik eller arbete. Beroende på den unges behov erbjuds studievägledning, motivationshöjande insatser, psykosocialt stöd med mera. I vissa fall kan vuxenutbildning vara det bästa alternativet för ungdomar inom KAA-UngMalmö. Lärare från komvux i svenska, engelska och matematik bedriver undervisning i KAA-UngMalmös lokaler, för att underlätta övergång till komvux och därigenom ge eleverna goda förutsättningar att fullfölja studierna.

I de fall en grundskola bedömer att en elev inte kommer att påbörja en utbildning inom gymnasieskolan eller den anpassade gymnasieskolan kontaktas KAA-UngMalmö. Samma sak sker om det finns tecken på att en elev inom gymnasieskolan eller den anpassade gymnasieskolan är på väg att hoppa av studierna. Då initieras ett arbete som syftar till att i första hand förhindra ett avbrott och i andra hand förbereda en övergång till KAA. KAA-UngMalmö gör en kartläggning utifrån det underlag som inkommit för att säkerställa att ungdomen får rätt stöd från början. De första veckorna är avgörande för att ungdomen ska uppleva sig sedd, hörd, förstådd och vilja delta i insatser på KAA vilka bygger på frivillighet.

I november 2024 fanns det 61 ungdomar som var aktuella för KAA-UngMalmö och som under höstterminen avbrutit sina studier på årskurs 1 på en kommunal gymnasieskola. Figur 2 visar på vilken programtyp dessa ungdomar hade läst före avbrottet, oavsett vilken av de kommunala gymnasieskolorna eleven hade gått på. Majoriteten, 41 av 61 ungdomar, hade gått på introduktionsprogram. 11 ungdomar gjorde avbrott från yrkesprogram. Sammanlagt sex ungdomar hade gått på högskoleförberedande program eller program inom anpassad gymnasieskola. För tre elever saknades information om program.

¹³ SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 29 kap. 9 §

Figur 2. Antal ungdomar som avbrutit studier årskurs 1 i en kommunal gymnasieskola under HT2024 och var aktuella på KAA-UngMalmö den 8 november 2024. Källa: Malmö stad.

3 Övergångsarbete inom gymnasieskolorna

Elevers progression och kunskapsutveckling leder till olika övergångar, exempelvis från ett introduktionsprogram till ett nationellt program, från ett nationellt program till ett annat eller från en skolenhet till en annan. Det kan även röra sig om elever som flyttar till eller från en annan kommun eller går från studier på gymnasieskolan till vuxenutbildningen.

I nedanstående avsnitt beskrivs övergångsarbetet inom gymnasieskolorna. Avsnittet inleds med en presentation av övergångshandlingar. Därefter följer en beskrivning av de kommunala gymnasieskolornas arbete med övergångar mellan olika skolformer och skolenheter.

3.1 Övergångshandlingar

Detta avsnitt fokuserar på de övergångshandlingar som mottagits eller överlämnats av de kommunala gymnasieskolorna¹⁴. Antalet mottagna elever med övergångshandlingar får konsekvenser för skolornas förutsättningar, resursfördelning och uppföljning. Underlaget i övergångshandlingarna ligger till grund för de anpassningar som görs i undervisningen för att eleven ska kunna gå igenom sin utbildning utan hinder.

¹⁴ Mottagande skola hämtar ut underlaget digitalt i systemet när antagningsprocessen avslutats, och övergångshandlingarna tas bort från antagningssystem i slutet av oktober.

Tabell 1 visar antal antagna nya elever i kommunala gymnasieskolor från läsåret 2022/2023 till 2024/2025, vilka vid skolstart hade med sig övergångshandlingar. Andelen av det totala antalet antagna elever respektive läsår anges inom parentes. Tabellen visar hur många av samtliga antagna elever som hade övergångshandlingar med sig. Rektorerne gör bedömningen att skolorna varje år tar emot elever som borde haft övergångshandlingar med sig men som inte har det. Dessa elever är inte medräknade i statistiken.

Andelen nya elever med övergångshandlingar har ökat mellan 2022 och 2024. Under perioden ökade det totala antalet från 602 på hösten 2022 till 913 på hösten 2024, vilket motsvarar en ökning med 52 procent (311 elever). Vid hösten 2024 hade 28 procent (913 av 3244) av de antagna ungdomarna övergångshandlingar med sig. Under samma period har det totala antalet antagna elever ökat med ungefär tio procent.¹⁵

Hösten 2024 var det totala antalet antagna ungdomar som hade övergångshandlingar med sig (913) lägre än antalet elever med över 15 procent frånvaro under vårterminen i åk 9 (1275), vilka enligt rutinen skulle haft övergångshandlingar med sig. En förklaring av orsakerna till att inte samtliga 1275 elever har övergångshandlingar med sig saknas i nuläget.

Antalet nya elever med övergångshandlingar har ökat på nästan samtliga gymnasieskolor. Malmö Neptunigymnasium¹⁶ (161 elever), Pauliskolan (140 elever) och Malmö Citadellsgymnasium (123 elever) antog läsåret 2024/2025 tillsammans nästan hälften av de elever som hade övergångshandlingar med sig. För Malmö Citadellsgymnasium ökade antalet elever med övergångshandlingar med 86 elever, vilket motsvarar mer än en tredubbling jämfört med 2023/2024. Ökningen i det totala antalet antagna elever till skolan är dock nästan lika stor, över 150 procent (från 166 till 427 antagna elever). På Pauliskolan ökade antalet antagna ungdomar med övergångshandlingar med 37 elever (36 procent) jämfört med 2023/2024. Även på Agnesfrids gymnasium, Bellevue gymnasium, Malmö Borgarskola, Malmö latinskola, Malmö Restaurangskola och S:t Petri skola ökade antalet antagna elever med övergångshandlingar jämfört med läsåret 2023/2024. Däremot skedde en minskning på Malmö Idrottsgymnasium, Universitetsholmens gymnasium (för

¹⁵ Inför läsåret 2024/2025 var antalet antagna elever till Malmös kommunala gymnasieskolor 3244. Jämfört med 2022/2023 innebär detta en ökning på ungefär tio procent (299 elever), då antalet antagna var 2945. Således var ökningen i antalet elever med övergångshandlingar (311 elever) större än ökningen i det totala antalet antagna elever, både proportionellt och i absoluta tal.

¹⁶ Malmö Neptunigymnasium är en ny kommunal skolenhet som tog emot sina första elever läsåret 2024/2025.

elever på lärlingsprogrammen ökade antalet övergångshandlingar) och Valdemarsro gymnasium jämfört med 2023/2024.

Tabell 1. Antal och andel antagna elever som vid skolstart år 1 haft bifogat övergångshandlingar med sig, uppdelat per skola, från läsår 2022/2023 till 2024/2025. Andelen av det totala antalet antagna elever anges inom parentes. Källa: Malmö stad.¹⁷

Skola	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Agnesfrids gymnasium	70 (54)	60 (49)	83 (60)
Bellevue gymnasium	43 (68)	23 (37)	60 (67)
Heleneholms gymnasium	101 (40)	70 (44)	-
Malmö Borgarskola	37 (8)	50 (9)	65 (14)
Malmö Citadellsgymnasium	35 (21)	37 (22)	123 (29)
Malmö Idrottsgymnasium	24 (12)	21 (9)	17 (8)
Malmö Lärlingscenter	30 (27)	32 (26)	-
Malmö latinskola	32 (8)	27 (7)	41 (11)
Malmö Neptunigymnasium	-	-	161 (50)
Malmö Restaurangskola	55 (49)	36 (32)	62 (42)
Pauliskolan	89 (18)	103 (22)	140 (32)
S:t Petri skola	9 (3)	6 (2)	20 (7)
Universitetsholmens gymnasium	55 (26)	90 (39)	133 (51)
Valdemarsro gymnasium	22 (31)	21 (35)	8 (16)
Totalt	602 (20)	576 (19)	913 (28)

Elever som lämnar en gymnasieskola för att söka sig vidare till annan gymnasieskola kan behöva få övergångshandlingar med sig. Alla elever som byter gymnasieskola har inte det behovet medan exempelvis elever som har gått introduktionsprogram och blivit behöriga till ett annat introduktionsprogram eller till ett nationellt program har det. Även elever som

¹⁷ Verksamheten på Heleneholms gymnasium har upphört och markeras därmed med ett streck (-) läsåret 2024/2025. Malmö Neptunigymnasium har mottagit sina första elever 2024/2024 och har därmed markerats med ett streck från 2022/2023 till 2023/2024. Från hösten 2024 ingår Malmö Lärlingscenter i Universitetsholmens gymnasium.

fortsätter att läsa på samma introduktionsprogram men byter till annan gymnasieskola ingår i gruppen som är i behov av övergångshandlingar.

Antalet elever som mellan 2022 och 2024 lämnade en kommunal gymnasieskola med övergångshandlingar för att påbörja studier på annan gymnasieskola redovisas i Tabell 2. Statistiken avser elever som påbörjat studier på sin nya skola på höstterminen. Andelen elever som lämnade skolorna (ej avgångselever) under läsåret anges inom parentes.

Antalet samt andelen elever som fick övergångshandlingar med sig skiljer sig mellan skolorna. Våren 2024 hade Heleneholms gymnasium högst antal elever med övergångshandlingar (106 av 216 elever, vilket motsvarar 49 procent).¹⁸ Näst högsta antalet fanns på Bellevue gymnasium (52 av 121 elever, motsvarande 43 procent). Dessa skolor har enbart introduktionsprogram, vilket förklarar varför antalet övergångshandlingar är högt.

Cirka en tredjedel av eleverna som lämnade Pauliskolan (32 elever) fick övergångshandlingar med sig. Antalet elever som fick övergångshandlingar med sig när de lämnade Agnesfrids gymnasium, Malmö Citadellsgymnasium, Malmö Idrottsgymnasium, Malmö Restaurangskola och Universitetsholmens gymnasium, varierade mellan tio och sexton. På Malmö Borgarskola, Malmö latinskola, Malmö Neptunigymnasium, S:t Petri skola samt Valdemarsro gymnasium lämnade ingen elev under 2024 skolan med övergångshandlingar.

Tabell 2. Antal och andel elever som lämnade en kommunal gymnasieskola för att påbörja studier på annan gymnasieskola som fick övergångshandlingar med sig från 2022 till 2024. Källa: Malmö Stad.¹⁹

Skola	2022	2023	2024
Agnesfrids gymnasium	45 (79)	36 (67)	16 (21)
Bellevue gymnasium	65 (94)	32 (74)	55 (43)
Heleneholms gymnasium	35 (13)	72 (37)	106 (49)
Malmö Borgarskola	2 (11)	0 (-)	0 (-)
Malmö Citadellsgymnasium	0 (0)	5 (13)	13 (37)

¹⁸ Heleneholms gymnasium upphörde som skola juni 2024. Av de elever som inte var klara med sina studier sommaren 2024, har de flesta fortsatt sina studier på Malmö Citadellsgymnasium och Malmö Neptunigymnasium.

¹⁹ Andel av det totala antalet elever som lämnade skolan för att studera på annan skola respektive läsår anges inom parentes för skolor och år där minst en elev lämnade skolan för att påbörja studier på annan gymnasieskola och fick övergångshandlingar med sig. Malmö Lärlingscenter finns inte längre kvar som egen skolenhet, utan ingår i Universitetsholmens gymnasium.

Skola	2022	2023	2024
Malmö Idrottsgymnasium	7 (64)	6 (55)	10 (71)
Malmö latinskola	0 (-)	1 (7)	0 (-)
Malmö Lärlingscenter	4 (24)	0 (-)	-
Malmö Neptunigymnasium	-	-	-
Malmö Restaurangskola	19 (79)	10 (56)	11 (65)
Pauliskolan	21 (20)	10 (12)	32 (29)
S:t Petri skola	0 (-)	0 (-)	0 (-)
Universitetsholmens gymnasium	9 (30)	5 (36)	15 (36)
Valdemarsro gymnasium	0 (-)	0 (-)	0 (-)
Totalt	207	177	258

Hösten 2024 sökte 122 ungdomar, som omfattades av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA-UngMalmö), till gymnasiet. Av dessa fick 13 med sig övergångshandlingar. Det kan jämföras med 2023 då KAA-UngMalmö lotsade 81 ungdomar tillbaka till studier varav 11 med övergångshandlingar. Det högre antalet elever som sökte från KAA-UngMalmö till gymnasiet 2024 ligger i linje med den allmänna ökningen av elever som påbörjade gymnasiet 2024. KAA-UngMalmö gör inga egna utredningar utan inhämtar övergångshandlingarna från ungdomarnas tidigare skolor.

3.2 Organisering av övergångsarbetet

Det är rektor på mottagande skola som har det övergripande ansvaret för övergångsarbetet. Rektor ska därmed se till att gällande rutiner följs och att såväl undervisningen som den samlade skolsituationen anpassas efter elevernas behov.

En övergångsansvarig specialpedagog som sköter det praktiska arbetet utses av rektor. Det handlar om att tillgängliggöra pedagogisk information i övergångshandlingar för lärare och att på olika sätt planera och följa upp stödinsatser. I

Tabell 3 sammanfattas gymnasieskolornas organisering av övergångsarbetet.

Tabell 3. Gymnasieskolornas organisering av övergångsarbetet.

Område	Gymnasieskolornas organisering av övergångsarbetet
Syfte	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeta runt anpassningar. • Möta eleverna på rätt sätt i undervisningen och ge adekvat stöd i ett tidigt skede. • Trygga skolstarten för eleverna. • Skyndsamt skapa förutsättningar för lärande.
Organisation, rutiner, strukturer för mottagande	<ul style="list-style-type: none"> • Påbörja samarbetsprocessen med grundskolorna kring mottagandet under tidig vår. • Informera Malmös grundskolor om utbildningar och gymnasieskolor. • Erbjuder grundskoleelever besök på vald skola före skolstart. • Kontakta nya elever under sommarlovet för samtal och relationsbyggande (introduktionsprogram). • Inhämta övergångshandlingar på Skanegy Dexter och ladda upp dessa i Prorenata. • Kontakta berörda grundskolor vid avsaknad av övergångshandlingar för inhämtning av relevant information. • Skapa hemklassrum och hemområden (introduktionsprogram). • Utse mentorer och skapa förutsättningar för gott mentorskap. • Organisera mottagande av nya elever utifrån framtagna rutiner. • Anordna olika typer av relations- och trygghetsskapande aktiviteter. • Anordna strukturerade rastaktiviteter (anpassad gymnasieskola och introduktionsprogram).
Organisation, rutiner, strukturer och aktiviteter för avlämning	<ul style="list-style-type: none"> • Tillgängliggöra information i Prorenata vid byte av utbildning under läsåret från ett introduktionsprogram till en annan ansvarig utbildningsanordnare. • Etablera kontakt med personal på fristående skola för överlämning av information vid byte till annan huvudman.

Övergångshandlingarna är särskilt viktiga på introduktionsprogrammen. Det finns tydliga strukturer för hur specialpedagogerna tar emot och lämnar underlag och för hur information kommer lärare till del. Lärarna bygger sedan sin undervisning på de behov eleverna har, vilket följs upp på elevkonferenser. På introduktionsprogrammen sker en kontinuerlig antagning varför överlämningar sker löpande.

För elever som ska läsa språkintröduktion har Skolstart Malmö en viktig roll och utgör en länk i övergångsprocessen där mottagande skola erhåller

kartläggningsmaterial och annan överlämning. Utifrån kartläggningen klassplaceras eleven för att få undervisning på den nivå hen befinner sig.

På individuellt alternativ genomförs intervju med eleven i samband med skolstart för att säkerställa att elevens individuella studieplan innefattar de ämnen som denne saknar för behörighet.

3.3 Elevhälsans roll och funktion

Specialpedagogerna inom elevhälsan har i uppgift att säkerställa att pedagogiska övergångshandlingar inte försvinner i övergångar inom och mellan olika skolformer. Övergångshandlingar tas emot, ställs samman och delges mentorer, lärare, skolledning och övriga professioner inom elevhälsan. Specialpedagogerna är inkopplade i ett tidigt stadium av antagningsprocessen. Vid antagning till de förstärkta programmen²⁰ deltar de vid intervjuer av presumtiva elever som går i årskurs nio och som har behov av ett anpassat studiebesök på gymnasieskolan. De planerar också generellt för mottagandet av nya elever i ett långsiktigt perspektiv

Tabell 4 sammanfattar elevhälsans arbete med övergångar.

Tabell 4. Elevhälsans arbete med övergångar.

Område	Elevhälsans arbete med övergångar
Syfte	<ul style="list-style-type: none"> Möta eleverna på rätt sätt i undervisningen och ge adekvat stöd i ett tidigt skede. Skyndsamt skapa förutsättningar för lärande.
Ansvar och insatser	<ul style="list-style-type: none"> Organisera för att ta emot övergångshandlingar. Dokumentera elevens tidigare extra anpassningar och särskilt stöd i skolans nulägesbeskrivning. Inhämta kuratorsakt från Prorenata utifrån vad som skrivs i övergångsblankett. Identifiera anpassningar och åtgärder som behöver vidtas, innan mentor och berörd övrig personal delges inför skolstart. Organisera arbetet utifrån övergångshandlingar med stöd av övriga professioner i elevhälsoteamet.

²⁰ Malmö stad erbjuder förstärkta studievägar med inriktning mot sex nationella program. Målgruppen är elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), vilka är i stort behov av anpassningar och stöd. Det kan även gälla elever utan diagnos där dokumentation styrker stora stödbehov. De förstärkta studievägarna vänder sig i första hand till elever som är behöriga till ett nationellt program. Eleverna antas på ett introduktionsprogram i enlighet med skollagens skrivning om särskilda skäl,²⁰ vilken beskriver att även ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram kan tas emot.

Område	Elevhälsans arbete med övergångar
	<ul style="list-style-type: none"> • Organisera överlämningsmöten med lärare och annan personal med fokus på de behov som framkommit i övergångshandlingarna. • Organisera möten med lärare och annan personal för uppföljning av de behov som identifierats i övergångshandlingarna. • Identifiera stödbehov genom elevenkät eller elevsamtal inför mentorssamtal. • Sammanställa och överföra för undervisningen central information – utöver vad som finns i övergångshandlingarna – till berörda mentorer och lärare. • Auskultera i grupper där elever med övergångshandlingar studerar

Generellt har antalet elever med stödbehov ökat, och på de skolor där en stor andel elever som startar gymnasiet har med sig övergångshandlingar arbetar personalen särskilt med att utforma ett efter målgruppen anpassat mottagande. Skolorna arbetar på flera sätt för att skapa goda förutsättningar för undervisning och lärande i klasser där ett flertal av eleverna har behov av olika anpassningar: dels genomförs gruppvisa anpassningar (om exempelvis sju elever behöver bildstöd får samtliga bildstöd), dels används en gemensam tydlig lektionsstruktur där generella anpassningar är inkluderade. När eleverna upplever att undervisningen är god, intressant och meningsfull bidrar det till hållbara övergångar.

3.4 Studie- och yrkesvägledarens roll och funktion

Studie- och yrkesvägledarna (syv) coachar och vägleder eleverna i deras utbildnings- och yrkesval. I övergångsarbetet är deras roll att ge eleverna tydlig information om utbildningsvägar och arbetsmarknad, vilka krav som ställs och förmågor som behövs. Eleverna ges stöd för att stärka sin valkompetens och därmed kunna göra väl underbyggda val. Studie- och yrkesvägledare och specialpedagoger samverkar för ett gott mottagande där elevernas behov av anpassningar utifrån sina förutsättningar tillgodoses. I

Tabell 5 sammanfattas studie- och yrkesvägledarens ansvar och arbete.

Tabell 5. Studie- och yrkesvägledarens arbete med övergångar.

Område	Studie- och yrkesvägledarens arbete med övergångar
Syfte	<ul style="list-style-type: none"> • Informera om möjliga utbildningsvägar och arbetsmarknaden. • Motivera elever inför studier och kommande arbetsliv. • Bidra till att elever gör väl underbyggda utbildningsval.
Ansvar och insatser	<ul style="list-style-type: none"> • Informera grundskolans studie- och yrkesvägledare om gymnasieskolornas utbildningar. • Besvara elevers frågor om utbildningsvägar och yrken. • Anordna skuggningar på för eleven nya skolor. • Kontakta KAA-UngMalmö och överlämna dokumentation när en elev riskerar att skrivas ut på grund av hög frånvaro. • Samarbeta med andra professioner i samband med skolstart. • Hålla i motiverande och coachande samtal.

Både grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen har samordnande funktioner för specialpedagog respektive studie- och yrkesvägledare. Syftet är att stärka samverkan mellan professionerna för elever i behov av stöd i övergångar. Det formaliserade samarbetet mellan studie- och yrkesvägledare och specialpedagog i övergångsarbetet bedöms vara gynnsamt för eleverna.

3.5 Individuell studieplan

Rektor ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev i gymnasieskolan.²¹ Den ska innehålla uppgifter om utbildningens mål och planerad omfattning av studierna. Elevens förutsättningar, behov och mål ska vara utgångspunkt, och eleven ska också vara delaktig i processen. Den individuella studieplanen ska följa eleven genom studierna.

På introduktionsprogrammen är den individuella studieplanen särskilt viktig för planering och uppföljning av utbildningen eftersom dessa program saknar nationellt fastställda programstrukturer och examensmål. I **Plan för utbildningar på introduktionsprogrammen i Malmö stad 2024–2025** (GYVF-2024-323-2) fastslås att den individuella studieplanen ska innehålla:

- utbildningens mål och längd,
- ämnen, kurser, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik samt andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen,

²¹ SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 16 kap. § 25 och 17 kap.7 §

- när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen är inriktad mot²² och
- om eleven läser ett nationellt eller lokalt fastställt yrkespaket.²³

Varje skola ska tillsammans med eleven följa upp målen i den individuella studieplanen.

3.6 Uppföljning av hur undervisningen möter elevens behov

Uppföljning av hur informationen i övergångshandlingarna realiseras i mötet med eleverna i undervisningen görs på flera plan och i olika forum. Mentorerna har ett särskilt ansvar för sina elevers progression och individuella behov. Extra anpassningar dokumenteras och utvärderas i stödmodulen i Unikum. Om utvärderingen visar att extra anpassningar inte räcker till eller om det finns annan anledning att befara att eleven inte når betyget E gör specialpedagog och mentor tillsammans en anmälan till rektor i Prorenata. Rektor fattar beslut om att inleda en utredning som specialpedagog genomför. Om rektor beslutar att särskilt stöd ska ges upprättas ett åtgärdsprogram i stödmodulen i Unikum. Dessutom diarieförs detta i elevens akt i Prorenata. Skolorna har därutöver klass- och elevkonferenser där det diskuteras hur undervisningen bäst läggs upp på såväl grupp- som individnivå.

Rektor följer upp respektive professions arbete med övergångshandlingarna på en generell nivå. Genom verksamhetsbesök och på medarbetarsamtal gör rektor även en fördjupad uppföljning av hur anpassningar i undervisningen svarar upp mot elevernas behov.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens samordnande specialpedagog gör därutöver årliga verksamhetsbesök för att följa upp mottagningsarbetet.

4 Övergångar inom komvux

Inom vuxenutbildningen finns inga lagkrav på överlämningar vid övergångar på samma sätt som i gymnasieskolan.²⁴ Olika insatser underlättar dock övergången både till och inom vuxenutbildningen för eleven. I detta avsnitt synliggörs några av dessa insatser vid övergångar.

²² 1 kap. 7 § Gymnasieförordningen (2010:2039)

²³ <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/nationella-yrkespaket-for-introduktionsprogram>

²⁴ SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kap 12 j

Inledningsvis redovisas uppgifter om genomströmning mellan kurser inom Komvux Malmö. Därefter följer en beskrivning av arbetet med övergångar inom vuxenutbildningen samt övergångar från introduktionsprogrammen till vuxenutbildningen. Avsnittet avslutas med en beskrivning av det arbete som pedagogisk stödorganisation bedriver och som ger elever stöd vid övergångar.

4.1 Övergångar mellan kurser inom komvux

Inom vuxenutbildningen används inte pedagogiska övergångshandlingar på samma sätt som inom gymnasieskolan. Följaktligen finns inte statistik om antalet elever med sådana handlingar. Det går dock att undersöka genomströmningen inom Komvux Malmö verksamheter för att få en bild av hur övergångarna ser ut. Nedan presenteras statistik om genomströmning mellan de olika delkurserna i svenska för invandrare (sfi) och grundläggande svenska som andraspråk (GRNSVA) samt från sfi till grundläggande svenska som andraspråk och från grundläggande svenska som andraspråk till svenska som andraspråk 1 och 2 på gymnasial vuxenutbildning. Statistik redovisas för dessa ämnen eftersom så gott som alla elever i komvux läser någon eller flera av dessa kurser,²⁵ och svenska språket är en nyckel till vidare studier eller arbete. Det finns dock övergångar i alla ämnen.

På Komvux Malmö finns egna studie- och yrkesvägledare (syv) på plats. Dessa arbetar tillsammans med lärarna för att eleverna ska vara väl förberedda på vad studierna på nästa nivå innebär och vilka krav som ställs. De studie- och yrkesvägledare som jobbar på grundläggande nivå informerar sfi-grupperna i slutet av utbildningen om den fortsatta studievägen och om vilka utbildningsalternativ som finns. De arrangerar även möten mellan sfi-grupper och grupper på grundläggande nivå för att eleverna på sfi ska kunna fråga eleverna på nästa nivå om hur det är att studera där. Lärarna på sfi respektive grundläggande nivå träffas också för att säkerställa att de har en samsyn om vilket stoff som ska tas upp på respektive nivå och vilka färdigheter som krävs för att klara grundläggande nivå.

Tabell 6 visar hur många elever på de olika studievägarna inom sfi som under 2021 uppnått ett godkänt betyg på en viss kurs och uppnådde ett godkänt

²⁵ Till exempel bestod 76 procent av den grundläggande vuxenutbildningen av ämnet svenska som andraspråk 2023 och 2024 består 69 procent av den grundläggande vuxenutbildningen av detta ämne.

betyg på nästa kurs i sfi senast 2023. Den visar också hur många som gick vidare från att ha uppnått ett godkänt betyg på kurs D på sfi till att uppnå ett godkänt betyg i svenska som andraspråk på grundläggande nivå. Svenska som andraspråk på grundläggande nivå är uppdelat i fyra delkurser (GRNSVAA till GRNSVAD) för att eleven ska kunna påbörja studierna på den nivå hen befinner sig och göra tiden i studier så tidseffektiv som möjligt. På Komvux Malmö görs därför test för att bestämma vilken delkurs som är lämpligast för eleven att starta på. Alla elever läser därmed inte alla delkurser.²⁶ Tabellen visar vidare hur många av de elever som avslutar delkurs 4 på grundläggande nivå (GRNSVAD) som inom två år uppnår ett godkänt betyg på svenska som andraspråk 1 på gymnasial nivå (SVASVA01) och slutligen hur många av dem som avslutar svenska som andraspråk 1 med godkänt betyg som går vidare till att uppnå ett godkänt betyg på svenska som andraspråk 2 (SVASVA02) inom två år.

Inom sfi är det en högre andel på studieväg 3 som uppnår godkänt betyg på närmast högre kurs inom två år än på studieväg 2 och på studieväg 1. En förklaring är att elever som studerar på studieväg 3 har en större studievana eftersom de har en längre utbildningsbakgrund från hemlandet, vilket gör det lättare att studera och tillägna sig svenska språket under kortare tid. På grundläggande nivå är det på de tre första delkurserna generellt hög genomströmning till nästa nivå. Av dem som avslutade delkurs 4 på grundläggande nivå 2021 med ett godkänt betyg har 41 procent uppnått godkänt betyg på svenska som andraspråk 1 senast 2023. Från ett övergångsperspektiv är det ingen hög siffra, men alla har inte behov av att läsa svenska på gymnasial nivå. Officiell statistik som redovisas i bilagan i figur C visar att i Malmö är andelen som arbetar året efter avslutad sfi 60 procent. För de som avslutat en utbildning på grundläggande nivå är andelen arbetande 66 procent.

För andra är en yrkesutbildning som främjar förutsättningarna till självförsörjning ett bättre alternativ. Malmö stad satsar på kombinationsutbildningar där elever studerar ett yrkespaket parallellt med att de läser kurser på sfi och grundläggande svenska som andraspråk, för att underlätta övergångar från sfi till yrkesutbildning. Detta redogörs för i

²⁶Studieväg 1 riktar sig till elever som har kort eller ingen skolbakgrund. Inom studieväg 1 finns kurserna A, B, C och D. Studieväg 2 riktar sig till elever vars skolbakgrund är mindre omfattande än motsvarande svensk gymnasieskola. Inom studieväg 2 studerar eleverna i kurs B, C och D. Studieväg 3 vänder sig till de elever vars skolbakgrund motsvarar svensk gymnasieskola eller som har deltagit i högskolestudier. Betygskriterierna för en kurs är desamma oavsett studieväg. Kurserna GRNSVAA till GRNSVAD motsvarar de nationella delkurserna 1 till 4 i svenska som andraspråk på grundläggande nivå. (Skolverket)

kvalitetsrapporten **Elevers utveckling mot målen vuxenutbildningen** (GYVF-2024-149).

Tabell 6. Antal och andel elever i sfi, grundläggande svenska som andraspråk samt gymnasial svenska som andraspråk med godkänt betyg under 2021 som senast 2023 uppnått ett godkänt betyg på nästa nivå delkurs. Källa: Malmö stad.

Kurs	Antal godkända betyg 2021	Antal godkända betyg på nästa nivå senast 2023	Andel (%) godkända betyg på nästa nivå senast 2023
Studieväg 1A	90	32	36
Studieväg 1B	82	10	12
Studieväg 1C	44	14	32
Studieväg 1D	33	8	24
Studieväg 2B	266	152	57
Studieväg 2C	214	104	49
Studieväg 2D	147	55	37
Studieväg 3C	429	268	62
Studieväg 3D	286	152	53
GRNSVAA	394	305	77
GRNSVAB	523	302	58
GRNSVAC	561	464	83
GRNSVAD	544	224	41
SVASVA01	395	190	48
SVASVA02	288	133	46

4.2 Arbete med övergångar till och inom komvux

Inom vuxenutbildningen ansvarar rektor för att eleven får information inför utbildningsstart, en väl utformad introduktion och stöd när det gäller att formulera mål för sina studier. Rektor har även ansvar för att utbildningen utformas så att elever som är i behov av stöd får det och att lärarna anpassar undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar²⁷.

Studie- och yrkesvägledaren har huvudansvaret för att ge stöttning inför val av framtida utbildningar och yrken. I vägledningen ingår därför förutom information om möjligheter till fortsatta studier och studieekonomi också information om arbetslivets kompetens- och rekryteringsbehov.

²⁷ Läroplan (Lvux12) för vuxenutbildningen - Skolverket

Den individuella studieplanen (ISP) är ett verktyg som ska ge en helhetsbild av elevens väg genom utbildningen. Det är hemkommunens ansvar att en sådan upprättas. Studievägledning ska erbjudas eleven i samband med framtagandet. En individuell studieplan genereras automatiskt via systemet i samband med ansökan. Studie- och yrkesvägledare bistår elever vid utvecklingen av densamma. Den individuella studieplanen ska vid behov revideras.²⁸ Inom vuxenutbildningen ska elevens individuella studieplan innehålla:

- utbildningens mål och planerad omfattning av studierna.
- vilka kurser eleven ska läsa.
- delar av kurser, annan yrkesutbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.
- verksamhetspoäng inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå.
- vilket program inom gymnasieskolan som utbildningen huvudsakligen motsvarar (om målet för eleven är en gymnasieexamen).

En elev inom komvux kan genomgå flera kursbyten under sina studier. Det finns inget lagkrav på att elevens behov dokumenteras och förs vidare till lärare med ansvar för nästkommande steg i utbildningen. Det finns i dagsläget inget system där dokumentation kan överlämnas. Överlämningar mellan lärare sker därför via dokument, när eleven går vidare i utbildningskedjan. Komvux Malmö arbetar med flera insatser för att eleverna ska vara väl förberedda för nästa steg i utbildningskedjan. I Tabell 7 presenteras Komvux Malmös arbete med övergångar.

Tabell 7. Vuxenutbildningens arbete med övergångar.

Område	Vuxenutbildningens arbete med övergångar
Syfte	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa förståelse hos eleverna om vad vald utbildning innebär och vilket stöd som kan förväntas. • Skapa förståelse hos lärare om olika nivåer i utbildningskedjan och om vilka förutsättningar som finns för eleverna på respektive nivå. • Minska organisatoriska hinder vid kursbyten genom samordning av datum för nationella prov och kursstarter.
Organisation och aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • Planera kursslut och kursstart så att elever ska kunna fortsätta studera på nästa nivå utan studieuppehåll. • Ge riktad information till alla elever som är på väg att avsluta studier på en nivå (syv). • Erbjuder studieplanering till alla elever (syv).

²⁸ Förordning (2011: 1108) om vuxenutbildning 2 kap 16§

Område	Vuxenutbildningens arbete med övergångar
	<ul style="list-style-type: none"> Vidareutveckla samarbete och kunskapsutbyte mellan lärare inom sfi och grundläggande vuxenutbildning för förståelse av varandras nivåer. Undervisa ungdomar inom KAA-UngMalmö för att de ska ta steget in i reguljära studier. Följa upp elevers sysselsättning efter avslutad utbildning, utifrån tillgängliga data.

Validering²⁹ kan utgöra en övergång till vuxenutbildningen och även innebära att studietiden förkortas. I denna process är studie- och yrkesvägledare ett stöd för eleverna.

För elever på introduktionsprogram kan fortsatta studier på komvux ibland vara det lämpligaste alternativet. Komvux Malmö har därför i omgångar genomfört olika satsningar för både lärare och studie- och yrkesvägledare med fokus på hur en bra överlämning och hur ett bra mottagande ser ut. Det har rört sig om olika utbyten mellan personal på Komvux Malmö och gymnasieskolans introduktionsprogram. Lärare och studie- och yrkesvägledare har auskulerat på varandras respektive arbetsplatser. Studiebesök för elever på introduktionsprogram har arrangerats på Komvux Malmö. I organisationen finns således kunskap om insatser som främjar goda övergångar. På liknande sätt har personalen arbetat med övergångar från KAA-UngMalmö till vuxenutbildningen, och som tidigare beskrivits undervisar lärare från Komvux Malmö på KAA-UngMalmö.

4.3 Pedagogisk stödorganisations roll och funktion

Pedagogisk stödorganisation (PS) utgör Komvux Malmös samlade resurser för både stöd och utveckling av stöd. Här arbetar specialpedagoger, speciallärare, kuratorer, IT-pedagoger och bibliotekarier. Genom att PS vänder sig till hela vuxenutbildningen i Malmö, såväl den i egen regi som den externa, uppnås likvärdighet i det pedagogiska stödet. För elever finns studieverkstäder som är

²⁹ Med validering avses en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en bedömning som syftar till ett erkännande av en persons kunskaper, oberoende av hur det förvärvats. Det innebär att kunskaper kan ha förvärvats såväl genom formell utbildning som genom informellt lärande. Personen kan exempelvis ha fått sitt kunskaper genom studier eller samhällsliv och arbetsliv. Källa: 20 kapitlet 42 § skollagen, 2 § valideringsförordning (2022:1549) och proposition 2021/22:123 Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande, sidan 41–42.

öppna för drop-in. Där ligger fokus på studieteknik, men eleverna kan också få extra stöttning i svenska, engelska och matematik.

Pedagogisk stödorganisation har ett främjande och förebyggande arbetssätt genom att ha fokus på anpassningar och arbetssätt som gynnar samtliga elever inom ramen för den ordinarie undervisningen. Medarbetare från PS sitter därför med i de olika utvecklingsgrupper som finns på Komvux Malmö. Där bidrar de med både ett specialpedagogiskt och ett likvärdighetsperspektiv. De deltar även i klassrumsbesök, såväl analoga som digitala, och bidrar därigenom till professionsutveckling. För att underlätta för lärarna har PS tillsammans med lärare och rektorer tagit fram ett kartläggningsmaterial som används för att i ett tidigt skede av utbildningen visa elevernas behov av anpassningar i undervisningen. Detta bidrar till att eleverna utifrån sina behov snabbare får undervisning med ledning, stimulans och anpassningar. I förlängningen leder det till att avbrott förhindras och att elever fullföljer sina studier så tidseffektivt som möjligt.

Som en del i arbetet med tillgängliga lärmiljöer ingår att stötta skolorna i språkutvecklande arbetssätt så att elever med annat modersmål än svenska får goda förutsättningar att lyckas. Sammantaget kan konstateras att pedagogisk stödorganisations arbete utgör en viktig del i arbetet med att underlätta övergångar för vuxenutbildningens elever.

5 Avslutande kommentarer

Malmö stads grundskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildning arbetar kontinuerligt och på flera plan med att underlätta övergångar för elever som byter från en skolform till en annan eller en skolenhet till en annan. Detta arbete syftar till att så många ungdomar som möjligt ska klara gymnasieskolan inom tre till fyra år och att så många elever inom vuxenutbildningen som möjligt ska klara sina studier tidseffektivt för att därefter uppnå självförsörjning.

Jämfört med läsåret 2023/2024 var det fler elever som fick övergångshandlingar med sig från grundskolan läsåret 2024/2025. Elevantalet 2024/2025 har också ökat, men både i absoluta och proportionella tal är antalet elever med övergångshandlingar fler. Det kan tolkas som att fler, både överlämnande och mottagande skolor, tillämpar de rutiner som finns. Samtidigt var det fler elever som hade mer än 15 procent frånvaro under åk 9, och som enligt rutinerna ska få övergångshandlingar med sig, vilka saknade handlingar. Elever från introduktionsprogram ingår i gruppen som ska ha

övergångshandlingar med sig, vilket gör det centralt att följa dessa elever vid ett byte från en gymnasieskola till en annan. Av statistiken framgår att det högsta antalet elever som fått övergångshandlingar med sig efter ett skolbyte har gått på skolor med enbart introduktionsprogram.

Ett identifierat utvecklingsområde inom övergångsarbetet är att systematisera uppföljningen av hur information i övergångshandlingarna påverkar undervisningen. Genom att systematisera uppföljningen blir det möjligt att aggregera resultatet och genomföra analyser på övergripande nivå så att beslut om resurstilldelning underlättas.

KAA UngMalmö's huvuduppdrag är att motivera unga mellan 16 och 19 år som inte studerar på gymnasieskola, anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning till att påbörja eller återuppta studier. Följaktligen arbetar personalen på flera sätt för att underlätta övergång till antingen gymnasieskola eller vuxenutbildning. Lärare från Komvux Malmö undervisar på KAA UngMalmö för att ungdomarna inte ska tappa studievana utan i stället känna att steget till reguljär utbildning är kort. Studiebesök på olika skolor är ett annat sätt att skapa goda övergångar till studier för ungdomarna.

På komvux finns inga lagkrav på övergångshandlingar. I stället genomförs olika insatser för att göra byten från olika nivåer smidiga för eleverna. Det handlar bland annat om att lärare på olika nivåer inom vuxenutbildningen ska ha en samsyn om stoff och krav, så att eleverna är väl förberedda för nästa nivå. Pedagogisk stödorganisation arbetar brett för likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, något som också underlättar vid övergångar. Vuxenutbildningen har dessutom en styrgrupp med chefer för studie- och yrkesvägledarna, vilken har tagit fram mål för vuxenvägledningen och planerat insatser för att underlätta övergångar.

Inom sfi är det färre elever på studieväg 1 än på studieväg 2 och studieväg 3 som uppnår ett godkänt betyg på nästa kurs inom två år. Genomströmningen är högre bland elever som har högre utbildningsnivå när studierna inleds. Kort utbildningsbakgrund innebär fler utmaningar med att lära sig svenska vilket leder till längre genomströmningstid. Inom grundläggande vuxenutbildning är genomströmningen relativt hög. Däremot är det under hälften som avslutar delkurs 4 på grundläggande nivå och som inom två år avslutar svenska som andraspråk 1 på gymnasial nivå. Detta behöver dock inte vara en indikation på brister i övergångsarbetet utan kan bero på att eleverna fått arbete alternativt gått vidare till en yrkesutbildning. Generellt är elever inom vuxenutbildningen

en rörlig grupp som varvar studier med arbete och andra aktiviteter. Därmed är det svårt att mäta genomströmning på ett rättvisande sätt.

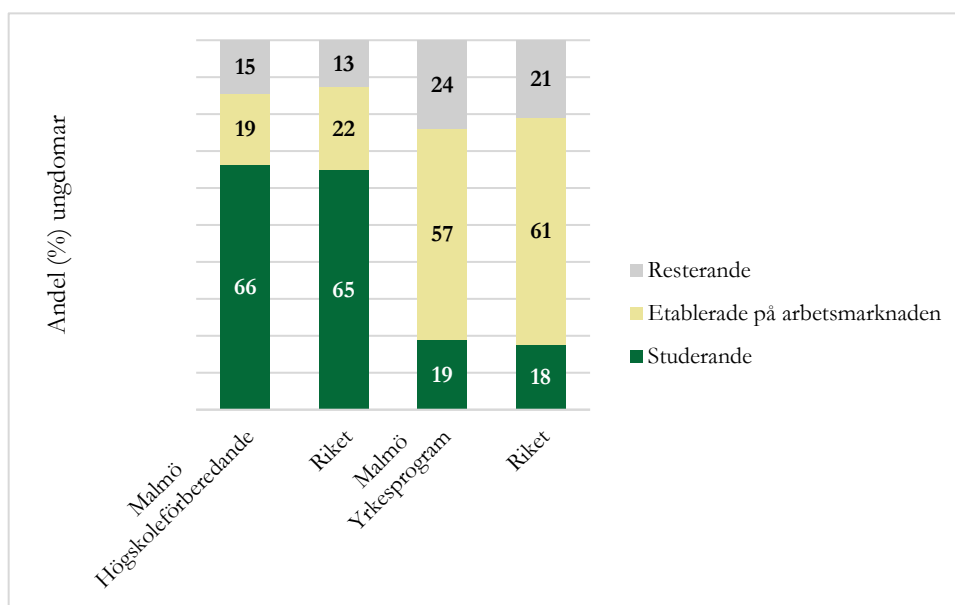
Nämndens övergångsarbete har tre övergripande mål som delas med grundskoleförvaltningen:

- Alla elever har goda förutsättningar att göra väl underbyggda val och går igenom sin utbildning utan hinder.
- Samtliga professioner som är involverade i övergångsarbetet har tillräckliga kunskaper för att utföra sin del av arbetet och bidrar till den gemensamma helheten.
- Skolförvaltningarna har en god överblick över övergångsarbetet och agerar proaktivt för att ge alla elever likvärdiga möjligheter att lyckas.

Under 2025 fortsätter arbetet mot dessa mål. Det förvaltningsövergripande samarbetet följs upp och utvärderas på den gemensamma övergångskonferensen.

Bilaga

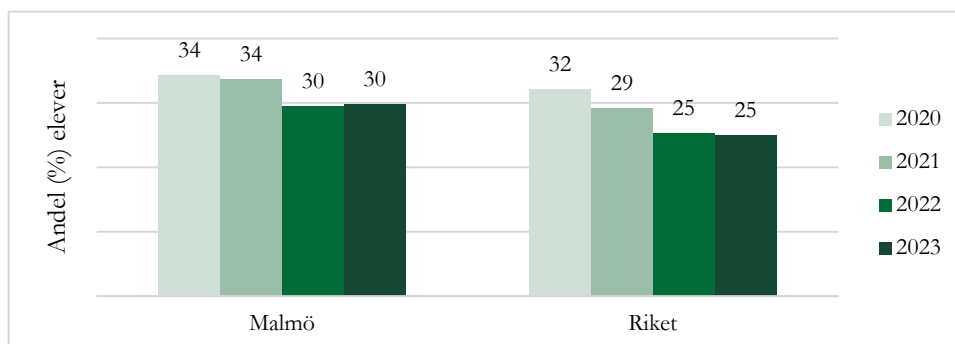
Figur A visar andelen ungdomar med examen från kommunal gymnasieskola vilka är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter examen. Utfallet är uppdelat i högskoleförberedande program och yrkesprogram och redovisas för Malmö stad och riket. Statistiken avser ungdomar som tog examen år 2022.

Figur A. Övergång till arbete och studier två år efter gymnasieexamen, uppdelat på programtyp. Utfallet avser år 2022. N = 1 328 (Malmö), 79 550 (riket). Källa: SCB genom Kolada.

Andelen studerande är ungefär densamma i Malmö som i riket. Av personer som gått högskoleförberedande program var drygt 60 procent (720 av 1085 ungdomar i Malmö) studerande. Av personer som gått yrkesprogram var motsvarande andel knappt 20 procent (46 av 243 ungdomar i Malmö). Högst andel etablerade på arbetsmarknaden, 61 procent, utgörs av personer som tagit yrkesexamen i riket. Motsvarande siffra för Malmö var 57 procent (139 av 243 ungdomar). Andelen som varken arbetar eller studerar två år efter gymnasieexamen är generellt något högre i Malmö än i riket och högst för personer som tagit yrkesexamen.

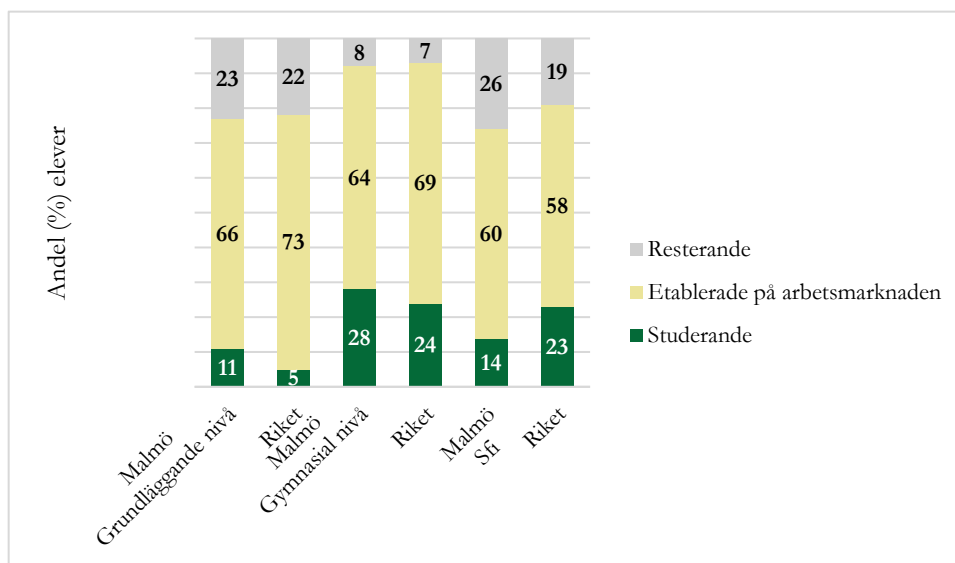
Figur B visar andelen ungdomar som gick direkt vidare till studier på universitet eller högskola efter att ha tagit gymnasieexamen från högskoleförberedande program. Utfallet presenteras för perioden 2020 till 2023.

Figur B. Andel elever som gått över till universitet/högskola direkt efter gymnasieexamen från högskoleförberedande program på kommunal gymnasieskola. Avser elever som registrerade sig som nybörjare på universitet eller högskola under samma år. N Malmö = 1121 (2020), 1127 (2021), 1197 (2022), 1200 (2023), N Riket = 38 744 (2020), 40 676 (2021), 41 263 (2022), 41 209 (2023). Källa: SCB genom Kolada.

Från 2020 till 2022 sjunker andelen i såväl Malmö som riket: i Malmö från 34 procent (385 av 1121 elever) till 30 procent (353 av 1197 elever) och i riket från 32 procent till 25 procent. Därefter planar det ut med 30 procent i Malmö (358 av 1200 elever) och 25 procent i riket. En orsak till detta bedöms vara att fler personer under pandemin 2020 valde att börja studera direkt på grund av en vikande arbetsmarknad. Att det generellt är fler ungdomar som påbörjar högre studier i Malmö än i riket, skulle kunna förklaras med den goda tillgången till universitet och högskolor i närområdet.

Figur C visar andelen elever som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar året efter avslutad komvux. Utfallet är uppdelat på utbildningsnivå (grundläggande, gymnasial och sfi) och redovisas för Malmö och riket. Statistiken avser elever som avslutade sin utbildning år 2022.

Figur C. Övergång till arbete och studier året efter avslutad komvux, uppdelat på utbildningsnivå. Utfallet avser år 2022. Antal observationer ej publicerat. Källa: SCB genom Kolada.

Majoriteten av eleverna som har avslutat en komvux-utbildning är etablerade på arbetsmarknaden. I Malmö var andelen 66 procent efter grundläggande och 64 procent efter gymnasial utbildning. Detta var en lägre andel jämfört med riket, då motsvarande andelarna på riksnivån var 73 och 69 procent. Av eleverna som läst sfi var 60 procent i arbete året efter studiernas avslut. Detta var något högre jämfört med motsvarande andelen för riket, vilket var 58 procent.

Andelen som studerar året efter avslutad komvux (ej sfi), är högre i Malmö än riket. Bland personer som läst grundläggande utbildningen är den 11 procent medan motsvarande andel är 28 procent bland elever som läst på gymnasial nivå. För riket är motsvarande andelarna 5 och 24 procent. Av de som studerat på sfi i Malmö studerar 14 procent året efter sina studier. På riksnivån är motsvarande andel 23 procent.

Likt ungdomar som tagit gymnasieexamen, är andelen som varken arbetar eller studerar året efter avslutad utbildning på komvux generellt något högre i Malmö än i riket. I Malmö är andelen högst för personer som avslutat sfi.